

ניצוצי אורה מתורתם ודרכיהם של אבותינו ורבותינו הקדושים מאורי הדורות זיע"א

זכרון לצדיקים

להלן הקדמת הספר שנכתבה ע"י תלמידיו:

המחבר מרן הגה"צ מוהר"ר חיים מיכאל דוב ווייסמאנדל זצ"ל כתב ספרו זה בדם ובדמעה – כל שורה ושורה היה ממלא בדמעות שלישי, ולא הספיק לגמור אף דף אחד מבלי להתפרץ בבכיות ואנחות על עם ה' ועל בית ישראל שנפלו בחרב – ועד זיבולא בתרייתא, עד אשר השיב רוחו ונשמתו לה' קנן וספד ובכה במר נפשו על העוללים ויונקי שדים, האבות והאמהות, בחורים ובתולות, ועל הרבנים ותלמידיהם, שנהרגו ונשרפו והומתו בכל מיני מיתות משונות על ידי הרשעים הארורים ימח שמם – ואין מציל.

יודעים אנו ושמענו מפיו הטהור, שכל ימי חייו אחר החורבן הנורא הזאת, רצה להוציא ספר זה לאור עולם – ועוד ביומו האחרון לפני מותו כשהיה מוטל על ערש דוי בבית החולים, קרא לתלמידו שעסק בהדפסת ספרו ובקש אותו שלמחרתו יביא אליו לבית החולים איזה דפים מהספר להגיהם, כי רוצה למהר מלאכתו ולגמור הספר הזה, כי מי יודע מה ילד יום, ובעוה"ר נטרפה לו השעה – ואיננו כי לקח אותו אלקים – ועתה חל עלינו לעשות רצונו ובקשתו הזאת שהוא כצוואה לפני מותו.

משונה ספר זה מכל ספרי הזמן הכותבים סיפורים וקורות הזמנים למען ההיסטארי, או לפרסם מה שנעשה על ידיהם או על ידי זולתם – כי מי שהכיר מחבר ספר זה ותכונות נפשו, יודע שרחוק היה מזה – ואדרבה דרכיו היו מכוסים ומוצנעים – ותמיד היה נחבא אל הכלים שלא לפרסם את עצמו ואת מעשיו.

מרן המחבר ז"ל התכוון בכתיבת ספר זה להעלות מה שעבר עלינו – כדי שנלמוד מהעבר על העתיד – העל חטא של האומות נכתב למעלה בגנוי מרומים – אין לנו ירמי' הנביא לקונן ולכתוב מגילת קינות – יבא העת ויטול הקב"ה ספר תורה בזרועו ויתבע לדין את הרוצחים האלה עבור הצער והעינויים והרציחות – אחד מהם לא נעדר – אבל היודי של כלל ישראל מוכרח להכתב למטה – להכתב על ידי אדם שנטל חלק בהנהגה המדומה – אדם שעניו למטה ולבו למעלה – איש המביט באור התורה על כל המאורע – איש אשר בכל נימי נפשו מקושר הוא לאבותיו ואבות אבותיו לרבותיו מכל דור ודור.

פעמים אין מספר היה עם ה' בסכנת כליון, אותה הלכה שלא הובא בשום פוסק, הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב – מלוה עמינו בכל דור ודור, מלוה אותנו בדם ובדמעות, כל הפעולות להשכיח הלכה זו לא הצליחו – אויבינו זוכרים ומזכירים – אבל ה' חומל על עם דל, מעמיד להם מנהיגים אמיתים שתדלנים בחסד עליון, עושים מה שעושים, וזכות אבות הצבור בסעדם, בני בניו של אברהם אבינו עדיין עומדים לנצח נצחים.

ובעו"ה עזבו בית ישראל את הדרך הישן המקובל לנו מאבותינו, וכמו שמתאונן מרן המחבר ז"ל באחד ממכתביו, וזה לשונו:

"... כי עמדה כנגדם דעתם הכוזבת, שעשה שחוק מן ההכנעה של דורות הקודמים, ועשתה לעג וקלס מן ה"מה יפית יוד" – ובכח דעה זו התנהג כמעט רובו של ישראל, בפאליטיק של "נאטיאנאליזם" ובדרכים של תביעה ביד חזקה, ובשעה שרוב בנינו ומנינו של ישראל היו נתונים להפקר, למרמס לרגלו של אותו רשע וחבריו מושלי הארצות אשר סביב גרמניא הארורה, עמדו טפשי ישראל במקומות הבטוחות שלהם, בארצות החרות, בארצות הברית, ושחקו ממנו והתגרו בו, במעשה צחוק וטפשות אין סוף, במכתבי עת ואסיפות, בדרשות של דופי ובתקיעת שופר לפני הקאנונולאט של גרמניא המרשעת – ולא די בזה, אלא שהעלו אף והרבו חמה, והביאו לידי געעון יותר, את המשוגעים בראש גרמניא, על ידי מעשה פתיות של הבאיקאט (=חרם כלכלי) הידוע, וכל זה בשנת תרצ"ג, בשעה שהיו עוד כל האומות בשלום ושלוחה עם הרשע הזה, בשעה שלא היה כאן דרך אחרת רק לנסות בהכנעה ובדברי רציו ופתוי – עשו אלו הראשים ששמו עצמם לראש, ההיפך

הגאון הצדיק רבי חיים מיכאל דוב ווייסמאנדל צוקללה"ה

יא"צ ו' כסלו תשי"ח

□

האם יתכן "נייטראל"?

ב"ה עש"ק דברים תרצ"ב לפ"ק פה טירנוי יצ"ו.

מחמד עיני אהובי איש חמודות ... יברכהו ה'.

... חפץ הייתי לשמוע דעתו באמת, בנוגע לכח דת ואמונה בארצו, אם הוא לפי דעתו דבר של קימא בשטף האפקורסת בימים האלה בזמן הזה, ואם דעת תורה שם מלוה לאורחא רחיקא במלח ותבלין של יראת שמים באמת – כי בכל מה שראיתי – מעטים המה אנשי מלחמה העומדים בפרץ, ורבים המה מסטרא דאחרא, ובפרט בנוגע לדעות הנפסדות של הני נפקי ברא בריןא בני עמנו, אשר החליפו ברית קודש בחבת עמם. בענין זה מצאתי הרבה והרבה אשר יאמרו כי לא אנשי ריב ומצה המה, ולא ילחמו לא לשמאל ולא לימין, בכלל המה מה שקורין "נייטראל" לא משמים ולא מארץ, לא יום ולא לילה – ולפענ"ד, בכל ריב ומחלוקה שבעולם, אין איש בעל שכל בארץ, אשר לא ינטה בדעותיו אל אחת מן הצדדים, אפילו במלחמה שבין יאפאן לכינא שאינו נוגע אלינו מכל וכל, כל אחד ממנו ימשך בדעותיו או לכאן או לכאן. והרי הדברים ק"ו בדברים שנוגעים אל ענינים שהנשמה תלויה בהם, ששקר בפיו כל האומר כי לא איכפת לי בין דעה זו לזו, אם לאו ששוטה הוא, או שיש בו שומץ פסול כל דהו, ולפיכך הייתי חפץ לדעת איך הדברים מטין במדינה אשר משכנו שם אשר לא זכיתי לראותה – אם גם שם רבו החרדים אשר יש בהם דרך ארץ מפורצי גדר אלו.

והנני ידיו

מיכאל דוב ווייסמאנדל

(תורת חמד מכתב מט)

□

מושיען של ישראל

הגרחמ"ד צוקללה"ה פעל רבות להצלת אחינו בני ישראל בשנות הזעם הנוראות ואכן עלה בידו להציל רבים. דא עקא שאת עיקר מאמציו להצלת יהודי הונגריה תמורת סכומי כסף, הכשילו הציונים במזיד, כידוע ומפורסם בעדויות, ספרים וקונטרסים.

הציונים חפצו מאד שמליון יהודי הונגריה, ובפרט שומרי התורה והמצוות שביניהם, יאבדו ע"י הנאצים, הם אמרו זאת במפורש: "הזקנים יאבדו, הם יחכו לגורלם, הם אבק כלכלי ומוסרי בעולם אכזרי" (ח. וויצמן), "ובקשר לזעקה שאתם זועקים אלינו, עליכם לדעת כי כל העמים בני ממלכות הברית שופכים דמם לרוב ואם אנו לא נביא קרבנות, במה אפוא נקנה את הזכות לגשת לשולחן... כי רק בדם תהיה לנו הארץ" (ג. שוולב איש הסוכנות בשווייץ).

(בדרך אגב ראוי לשים לב כי המשפט המפורסם "רק בדם תהיה לנו הארץ" – שעושה רושם כאילו של אמין וגיבור רוח המוכן למסור את נפשו ולהקריב את חייו למען הארץ – נאמר ע"י איש הסוכנות בשווייץ, הרחק הרחק מהישג ידו של היטלר ימ"ש וחילותיו, הדם עליו הוא מדבר אינו דמו שלו, אלא דמם של מליון יהודי הונגריה הי"ד.

אין כאן לא אמין ולא גיבור, כי אם אכזר ארור רוצח המונים בדם קר!)

הגרחמ"ד כתב בדם ליבו את ספרו "מן המיצר" בו הוא מגולל את מאמצי ההצלה ואת הכשלתם ע"י הציונים.

מדרך החכמה, ההיפך משבועתו של הקב"ה, וגרמו בעצמם בחלק גדול, להעלות שגעונו של כלב שוטה למדריגה העליונה".

שכחנו את הדרך היהודי בתוך הגולה בימי הזעם – והוא כמו שכתוב בתורה – מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו – מעשה אבות סימן לבנים – וכמו שנהגו אבותינו ורבנותינו בכל דור ודור.

שכחנו שמנהיגי עמנו צריכים להיות מאמינים בה' ובתורתו – הסייף והספר ירדו כרוכים משמים – מאות ואלפים דפים נכתבו למה הסייף שכחנו – כותב הפרקים האלו אומר להיפך – לא שכחת הסייף גרם – הספר שכחנו – בעקבות אבותינו בגדנו, ובתורתם מעלנו – מנהיגים חדשים בחרנו – מסילה חדשה סקלנו – אשר הובילה אותנו בעוה"ר לאותו מקום שהלך כלל ישראל.

בדואי ובבירור גמור ינקום ה' דם עבדיו, לא ישכח דם ישראל הנשפך – אבל זה שייך לו יתברך – הלימוד השייך לנו זאת התכוון כותב הדפים האלה ללמד אותנו – ספר מוסר יחיד במינו – ללמוד מהעבר על ההווה ועל העתיד, זהו בריח התיכון המשלב כל פרק ופרק – ספר אשר רוצה לפעול אצל הקורא שיתבונן על מה עשה ה' ככה ומה חרי האף הגדול הזה – מה עשינו, או מה לא עשינו והיה בכחנו לעשות – ספר הרוצה ליתן קו ולישר דעת הקורא בעניני חיי כלל ישראל ומנהיגיהם, אם זוכה שנימי לבבו וריגישו את כונתו.

באחד המכתבים כותב: "עברו ימים וחלפו הזמנים מעת אשר גזר דיין אמת את השמד ואת החורבן עלינו בעוה"ר בארצות הדמים באיראפא, ואנכי אשר עמדתי במקום אשר עמדתי, מצאתי את לבבי מחויב לכתוב את ספר הזכרון מן המעשים הידועים עלי – מן המעשים שנעשו לרעה בעוה"ר, ומן המעשים שנעשו, ומן המעשים שלא נעשו לטובה.

היו ימים ושנים אשר ביסורי נפשי התפללתי לה' כתפלת יונה הנביא בדבר ננוה, לאמר: יעתר ה' קחת נפשי כי טוב מותי מחיי – והקב"ה המח' חיים ברחמים רבים, עשה את שלו והביאני עד הלום בגלגול שני בחיים חיותי, להסתופף עוד הפעם בחצרות קדשו.

ואני נאחזתי במחלת לב קשה שתקפה עלי בעוה"ר, ואני מוצא את לבבי החלש הזה מחויב להגיד את מה שאני יודע", עכ"ל.

לא זכינו להקדמת ספר הזה כאשר היה ברצונו להתחילו – והקדמה קצרה אשר כתב המחבר זצ"ל הוא רק פתיחה להקדמה ארוכה שרצה לכתוב – שבה רצה לברר טעמו ונימוקו למה ועל מה כתב ספרו זה – גם לא זכינו לסיום הספר הזה כאשר היה ברצונו לסיימו – ההשגחה העליונה נטלה עטו מידו, יום המר אשר פדה אותו מיסורי נפשו, יום ו' כסלו שנת תשי"ח לפ"ק.

יהי רצון מלפניו יתברך, שלא נצטרך ללימוד הזה למעשה – שיהיה סוף וקץ לכל צרותינו עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, ויקוים בנו מקרא שכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' אמן.

המוציאים לאור

ססס

על הפרשה

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי, ויאמר ה' לה שני גוים בבטן וגו'

כתב בספר "נימוקי הרידב"ז":

צ"ב שמצערת כל כך על הריון במה נתנחמה בתשובה של שני גוים בבטןך.

ויש לפרש דהנה עיינו ראות תמיד כי רוב מהרסיך ומחריביך ממך יצאו והמשחיתים את כרם ה' וחוטאים ומחטיאים את הדור, העיקר הוא לא מן הרשעים הגלויים כי מי שמגלח את זקנו ואוכל נבילה וטריפה ועושה תועבת ה' בגלוי לעיני השמש, הרשע הגלוי הזה אינו משחית את כלל בית ישראל כי דבריו אינם נשמעים כלל ואינו נכנס ללב בית ישראל, ואין בכחו לרחק את לבות בני ישראל מאבינו שבשמים אלא בכחו לפי שעה לבא בעקיפין ובמלשינות לבטל תורה ומצוות, אבל לא יפעל כלל על לבות בני ישראל לרחקם מאבינו שבשמים. מה שאין כן אותן בני אדם שטינא בלבם

והאפיקורסות רח"ל נשתרש בקרבם ושונאים בלבם התורה שבעל פה, ושונאים את החכמים בלבם שנאה כבושה ועל כל זה הם שומרים הרבה מצוות ואומרים תהלים הרבה, ורודפים אחרי תפילה בציבור ואחר קדושה ועושים חבילות חבילות של מצוות לעיני השמש, ולובשים בגדי ת"ח ומדברים בנחת ויש מהם שנעשו מנהיגים בישראל, מהם רבנים מהם חכמים ומהם סופרים וטינא בלבם מקרבים ומתחברים להחפשים והאפיקורסים, ועושים במחשך מעשיהם וחופרים חפירה ורשת לרגלי תלמידי חכמים, האנשים הרשעים הללו מטילין זוהמא וכפירה אצל בני דורם, וממאסים את התורה אצל המון עם, ומטילין הרס נחש הקדמוני אצל ההמון לבנות הת"ח שיתרחקו בנייהם מלימוד התורה ולהחליף על רוח זרה לחבק חיק נכריה, והמון העם אינם מרגישים כלל את טומאתם של האנשים הללו המתכסים באדרת שער למען כחש, ואדרבא קדוש הוא בעיניהם, כי אין בכוחו של המון עם להבחין בזה, כמו שעיינו רואות בכמה עיירות שהאנשים האלו השחיתו את כרם ה', וידי תחבולותם הגבהו קרן הרשעים והשפילו קרן הצדיקים והת"ח, וכן בעירי גם כן ראינו שנתקלקלו מאד על ידי רשע כזה שעושה במחשך מעשהו באפיקורסות ומלשינות על התורה ועל תלמידי חכמים, וכל מעשיו בחשך ובסתר ולעיני הבריות מטעה ומחשיך למאיר. הרשעים הללו המה היותר גרועים, מחטיאי הרבים, והרשעים הגלויים יקרים המה הרבה מהם, כמו שאה"כ מי לה' ומי לבעל, ושמעתי מאחד שאמר לי לפיכך ציוותה התורה ליקח שני שעירים אחד לה' ואחד לעזאזל, ולא ציוותה ליטול אחד ולחלקהו מחצה לה' ומחצה לעזאזל, כי כשנתערב באחד לה' ולעזאזל בידה הוא הדבר היותר משחית כשמחציו ולמעלה מלאך ומחציו ולמטה רשע או להיפך.

על כן נתייראה רבקה אמנו כאשר ויתרוצצו הבנים בקרבה, כשעברה על פתח בית המדרש מתרוצץ בקרבה לצאת לשמוע קדושה ותפילה בציבור וכדומה וכשעברה על פתח בתי עכו"ם מתרוצץ גם כן לצאת – וסברה רבקה שהוא הכל אחד – ונפל פחד עליה, ותאמר למה זה אנכי, למה לי כל עיקר הריון ובנים, ולמה התפללתי ועוררתי רחמים על בן כזה, על זה השיבו לה בבית מדרשו של שם ועבר שאל תפחד ואל תדאג כי זה אינו איש אחד אלא שנים המה במעריך, צדיק הוא צדיק לעצמו, והרשע הוא רשע לעצמו, ואין סכנה ח"ו בזה, כי שני גוים בבטןך ושני לאומים ממעריך יפרדו.

ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה

כתב בספר "חפץ חיים" עה"ת:

לפלא הדבר, את הצדיק מביאה הזכרת יום המיתה לידי תשובה ויר"ש, ואצל עשו להפך, מכיון שהוא הולך למות, ע"כ מה לו ולבכורה?

ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו

כתב רבנו בחיי:

ואחר כך נתגבר יצחק וחפר אותן וקרא להן כשמות אשר קרא להן אביו, ועשה כן לכבוד אביו. וממה שהתורה הודיעה זה נראה שנחשב לו לזכות ויש בזה התעוררות וקל וחומר שאל ישנה אדם מדרך אבותיו, שהרי יצחק אפילו שמות הבארות שקרא אותן אביו לא רצה לשנותן וזה קל וחומר לדרכי האבות ומנהגותיהם ומוסר שלהם, ואולי מפני זה לא נשתנה שמו כמו שאר האבות וזו מדה כנגד מדה, כן פירש הגאון ז"ל.

ויקרא שמה רחובות

כתב הרמב"ן:

והשלישית קרא רחובות הוא הבית העתיד שיבנה במהרה בימינו והוא יעשה בלא ריב ומצה והא-ל ירחיב את גבולינו.

ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות

כתב הריטב"א (יומא דף כה ע"ב):

יצחק יושב בישיבה הוה דכתיב ויהי כי זקן יצחק פי' ואין זקן אלא זה שקנה חכמה ואיכא למידק והא בספיה כתיב ותכהין עיניו מראות וביעקב נמי דכתיב כבדו מזוקן הא כתיב ביה לא יוכל לראות אלמא זקנה דרוב ימים משתעי קרא וי"ל דהס ושלום דמשום רוב ימים כבדו עיניהם דהא כתיב וקוי ה' יחליפו כח אלא אדרבה מרוב רגילותם בישיבה ותושיה שמתשת כחו של אדם כבדו עיניהם ולא יכלו לראות ובשבחם בא הכתוב ולא בגנותם.